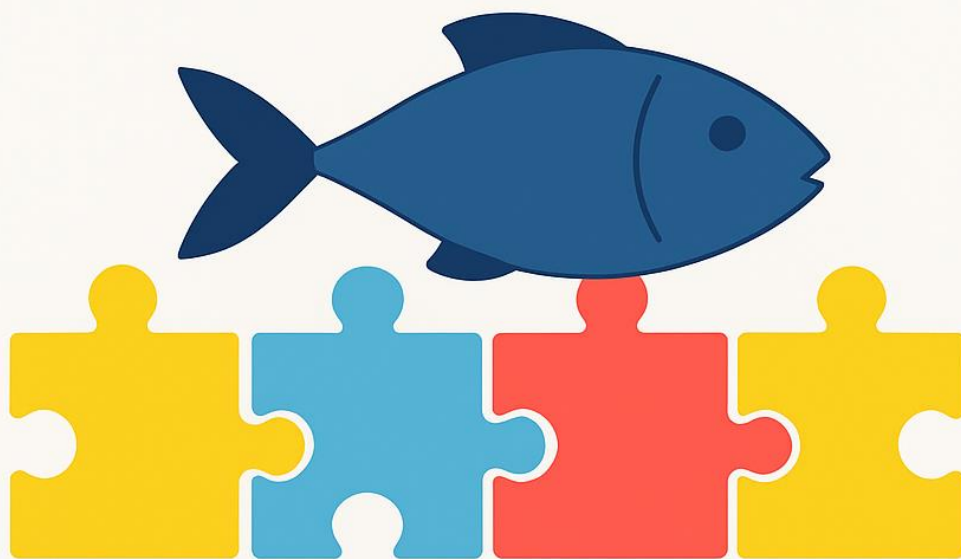

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O SPROVOĐENJU AKCIONOG PLANA ZA IMPLEMENTACIJU STRATEGIJE razvoja sektora ribarstva za 2024. godinu

SADRŽAJ

UVODNI REZIME	2
Ključna dostignuća, izazovi i prepreke u implementaciji Akcionog plana	6
STRATEŠKI CILJ 1: PRAVNI OKVIR I MEHANIZMI USKLAĐENI SA EU I MEĐUNARODNIM OBAVEZAMA	6
Strateški cilj 2: Djelotvorna kontrola i efikasna administracija kao ključni sistemi podrške za zdravo i održivo ribarstvo	7
Strateški cilj 3: Ekološki, ekonomski i socijalno održivo ribarstvo i akvakultura	7
Osvrt na utrošena finansijska sredstva	8
II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA	9
Uvod	9
NAPREDAK U OSTVARIVANJU OPERATIVNIH CILJEVA	10
OPERATIVNI CILJ I.1:	10
OPERATIVNI CILJ I.2	12
OPERATIVNI CILJ II.1	13
OPERATIVNI CILJ II.2	14
OPERATIVNI CILJ III.1	15
OPERATIVNI CILJ III.3	16
OPERATIVNI CILJ III.4	16
III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE	18
IV PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA	28

UVODNI REZIME

Vlada Crne Gore je na 23. sjednici Vlade Crne Gore 28. marta 2024. godine donijela Strategiju razvoja sektora ribarstva 2024-2029 s Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje pravne tekovine EU (u daljem tekstu: Strategija).

Ova Strategija predstavlja temeljni planski dokument politike koji utvrđuje ciljeve i prioritete za razvoj sektora ribarstva i akvakulture Crne Gore, način postizanja tih ciljeva, vremenski okvir kao i finansijska sredstva neophodna za njihovo postizanje, oblasti posebnog razvoja, kao i međusobni odnos i aktivnosti organa državne uprave uključenih u sprovođenje Strategije. Strategija je proizvod inkluzivnog i otvorenog procesa, kao i intenzivne saradnje tima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede – Direktorata za ribarstvo i drugih ministarstava, javnih preduzeća, naučnih institucija, nevladinih organizacija, privrednih subjekta iz sektora ribarstva i trgovine, građana, medija, kao i međunarodnih organizacija koji su posvećeno radili na izradi finalnog dokumenta.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je u saradnji sa ključnim institucijama uključenim u proces upravljanja ribarstvom i akvakulturom u cilju kontinuiranog praćenja ovog procesa u Crnoj Gori, a shodno Uredbi o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata¹ („Službeni list CG“, br. 54/2018), kao i Metodologiji razvijanja politika, izrade i praćenja sprovođenja strateških dokumenata², pripremiło Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije.

Pred nama je Godišnji izvještaj o sprovođenju predmetnog Akcionog plana, koji se odnosi na period 29. mart 2024 - 31. decembar 2024. godine.

Ovaj izvještaj izrađen je na osnovu prikupljenih podataka od nadležnih institucija, u odnosu na 25 dospjelih aktivnosti za navedeni period. Dio aktivnosti na koje će se odnositi ovaj Izvještaj u Akcionom planu svoje aktivnosti započinje u 2024 godini, a potpuna realizacija je očekivana do završetka trajanja Strategije.

¹ <https://www.gov.me/dokumenta/23c216b2-3eb7-453c-b0a7-3cdae9e9742e>

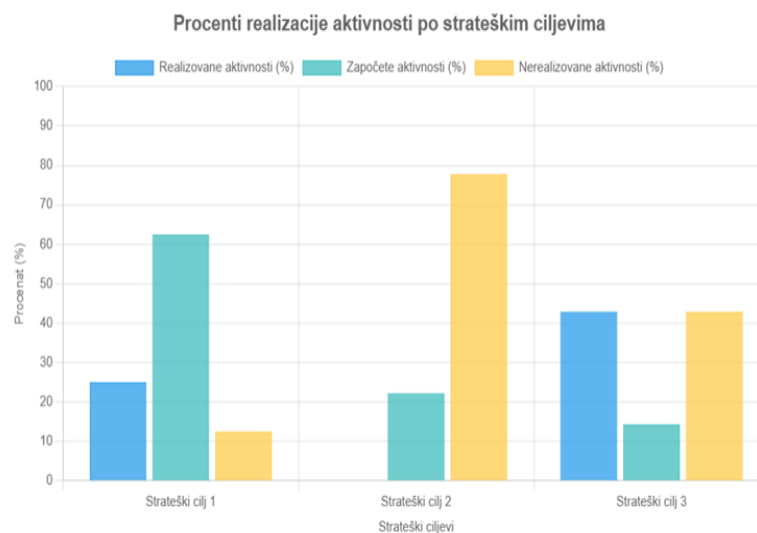
² <https://www.gov.me/dokumenta/4d95d6d8-ace1-4338-96ce-0f4de29c36b0>

U Izvještaju je dat detaljan statistički pregled stepena realizacije planiranih aktivnosti u izvještajnom periodu, informacija o napretku u postizanju operativnih ciljeva, tabelarni pregled ostvarenog po strateškim ciljevima, nakon čega slijede preporuke za naredne faze sprovođenja strateškog dokumenta.

Može se konstatovati da je stepen realizacije aktivnosti predviđenih Akcionim planom za period 29. mart 2024 - 31. decembar 2024. godine na nivou koji nije ispunio planiranu dinamiku, ali imajući u vidu kašnjenje početka realizacije IPA 3 projekta kojim su planirane mnogobrojne aktivnosti, to je i očekivano.

Naime, u izvještajnom periodu planirano je da se realizuje 11 aktivnosti, dok je za 14 aktivnosti planirano započinjanje sa procesom realizacije u 2024. godini, a dalja realizacija bi se odvijala tokom trajanja Strategije.

U izvještajnom periodu od ukupno 25 aktivnosti, realizovano je 5 aktivnosti (20%), započeto je sa realizacijom 8 aktivnosti (32%), dok 12 aktivnosti (48%) nije realizovano.

U okviru strateškog cilja 1: Pravni okvir i mehanizmi usklađeni s EU i međunarodnim obavezama, od planiranih 8 aktivnosti, realizovane su 2 aktivnosti (25%), započeta je realizacija 5 aktivnosti (62,5%), dok 1 aktivnost (12,5%) nije realizovana, odnosno odložena.

U okviru strateškog cilja 2: Djelotvorna kontrola i efikasna administracija, kao ključni sistemi podrške za zdravo i održivo ribarstvo, od ukupno 10 aktivnosti, za 2 aktivnosti (20%) je započeta realizacija, dok 8 aktivnosti (80%) nije realizovano.

U okviru strateškog cilja 3: Ekološki, ekonomski i socijalno održivo ribarstvo i akvakultura od ukupno 7 planiranih aktivnosti, 3 aktivnosti (42,9%) su realizovane, 1 aktivnost (14,3%) je započeta, dok 3 aktivnosti (42,9%) nisu realizovane.

Ključna dostignuća, izazovi i prepreke u implementaciji Akcionog plana

STRATEŠKI CILJ 1: PRAVNI OKVIR I MEHANIZMI USKLAĐENI SA EU I MEĐUNARODNIM OBAVEZAMA

Ključna dostignuća

- Usvajanje Zakona o organizovanju tržišta u ribarstvu i akvakulturi (30. avgust 2024. godine), čime je stvoren pravni okvir za regulisanje tržišta, priznavanje organizacija proizvođača, primjenu tržišnih standarda i olakšavanje izvoza u EU.
- Usvajanje ključnih planova upravljanja ribarstvom za različite ribolove, što omogućava održivo korišćenje resursa, kontrolu kapaciteta flote i adresiranje socio-ekonomskih aspekata ribarskih aktivnosti.
- Započete strateški važne aktivnosti: uvođenje VMS/ERS sistema za praćenje flote, unapređenje Ribarskog informacionog sistema (RIS) i planiranje nacionalnog programa prikupljanja podataka, što postavlja temelje za dugoročno održivo upravljanje sektorom.
- Inicirana analiza strateškog interesa za pridruživanje međunarodnim RFMO organizacijama, čime je Crna Gora pozicionirana za aktivno učešće u regionalnoj i međunarodnoj saradnji.

Izazovi i prepreke:

- Kasniji početak IPA projekta (zvanično tek 4. septembra 2024. godine) usporio je realizaciju određenog broja planiranih aktivnosti.
- Intenzivni pregovori sa Evropskom komisijom i promjene pravila uticale su na prilagođavanje prioriteta i odlaganje aktivnosti, što je dovelo do premještanja aktivnosti po prioritetima.
- Kompleksnost Zajedničke ribarske politike zahtijevala je podjelu predloženog Zakona o morskome ribarstvu i marikulturu na dva zakona, čime je usvajanje odloženo za 2025. godinu.
- Tehničke i informacione aktivnosti, uključujući implementaciju VMS/ERS sistema i unapređenje RIS-a, zahtijevaju dodatne resurse i stručnost, što ih čini dugoročnim projektima.
- Odlaganje izmjena Zakona o strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu zbog pronalaženja finansijskog okvira i angažovanja eksperata odložilo je realizaciju za narednu godinu.

Strateški cilj 2: Djelotvorna kontrola i efikasna administracija kao ključni sistemi podrške za zdravo i održivo ribarstvo

Ključna dostignuća

- Postavljeni temelji za modernizaciju i jačanje sektora, započete su ključne aktivnosti koje omogućavaju dugoročno unapređenje sistema kontrole, uključujući digitalizaciju inspeksijskog nadzora, elektronsko evidentiranje podataka i nabavku savremene opreme.
- Realizovane pripreme za zapošljavanje eksperata, obuke, modernizaciju flote i uzgajališta, kao i podrška za zamjenu motora i uspostavljanje novih mrijestilišta.
- Početak implementacije projekata koji doprinose održivosti, ekološkoj efikasnosti i boljoj tržišnoj poziciji domaće proizvodnje.

Izazovi i prepreke:

- Složeni proces implementacije zahtijeva usklađivanje sa EU i međunarodnim standardima, višegodišnje planiranje i koordinaciju između različitih institucija.
- Kadrovska ograničenja i potreba za dodatnim obukama, kao i tehnička složenost projekata, predstavljaju izazove za realizaciju.
- Višegodišnji karakter aktivnosti u oblasti kontrole i administracije zahtijeva stalno praćenje, prilagođavanje i dostupnost finansijskih i ljudskih resursa.
- Odloženi početak IPA projekta i prioritarno usmjeravanje svih kapaciteta na pripremu zakona za zatvaranje Poglavlja 13 usporili su realizaciju planiranih reformi i aktivnosti.
- Ograničeni kadrovski i tehnički resursi, kao i kompleksnost EU regulativa i proceduralna ograničenja u zapošljavanju i nabavci opreme, dodatno su usporili implementaciju.

Strateški cilj 3: Ekološki, ekonomski i socijalno održivo ribarstvo i akvakultura

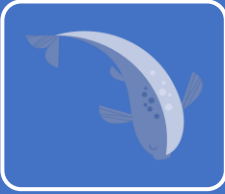
Ključna dostignuća

- Realizovana modernizacija ribarske flote uz finansijsku podršku 111 korisnicima, što je doprinijelo poboljšanju uslova rada i bezbjednosti na plovilima, kao i povećanju kvaliteta proizvoda ribarstva.
- Realizacija zamjene zastarjelih motora na plovilima, što je postavilo osnov za energetske efikasnost flote i smanjenje negativnog uticaja na životnu sredinu.
- Pokrenute aktivnosti uspostavljanja novih mrijestilišta i uzgajališta akvakulture, sa ciljem povećanja kapaciteta proizvodnje i smanjenja uvozne zavisnosti.
- Modernizacija postojećih uzgajališta kroz uvođenje recirkulacionih sistema i zelenih tehnologija omogućava održivu i efikasnu proizvodnju.
- Početak ulaganja u infrastrukturu za iskrcaj ulova, uključujući tehničku opremljenost za elektronsko evidentiranje ribolovnih aktivnosti i vaganje ulova.

Izazovi i prepreke:

- Kompleksnost višegodišnjih aktivnosti, uključujući modernizaciju i proširenje uzgajališta, zahtijeva kontinuiranu implementaciju i praćenje rezultata.
- Ograničen interes privatnog sektora za ulaganja u prerađivačke kapacitete usporava realizaciju aktivnosti za povećanje dodate vrijednosti proizvoda ribarstva i akvakulture.
- Potrebna koordinacija između različitih sektora i finansijskih izvora (nacionalni budžet, EU fondovi) stvara izazove u pravovremenoj implementaciji svih planiranih mjera.
- Nedostatak zainteresovanih privrednika za investicije u postojeće i nove prerađivačke kapacitete odložio je ključne aktivnosti u segmentu dodate vrijednosti proizvoda.
- Vanjski faktori poput energetske krize i tržišnih promjena dodatno utiču na dinamiku implementacije aktivnosti.

Zaključak:

U 2024. godini, svi strateški ciljevi su realizovani **djelimično**.

Postojeći izazovi:

Ograničeni **kadrovski i tehnički resursi**

Uticaj **spoljnih faktora**

Iako ograničeno, započete aktivnosti **postavljaju temelje** za budući razvoj sektora ribarstva i akvakulture

Fokus za naredni period

Prioriteti:

Završetak započetih projekata

Aktiviranje odloženih mjera

Kontinuirana izgradnja kapaciteta

Cilj: osigurati **stabilan i planiran razvoj sektora**.

Dugoročni efekti i ciljevi

Omogućavanje Crnoj Gori:

Održivo upravljanje ribarstvom i akvakulturom

Jačanje konkurentnosti sektora

Dugoročna otpornost u skladu sa EU standardima

Osvrt na utrošena finansijska sredstva

Sredstva za sprovođenje Strategije planirana su kroz Budžet Crne Gore, međutim, dominiraju sredstva koja se očekuju kroz realizaciju aktivnosti putem IPA projekta i međunarodne pomoći. Ovaj pristup jasno je definisan Akcionim planom, koji čini sastavni dio same Strategije.

S obzirom na trenutni nivo realizacije aktivnosti, koji je u 2024. godini niži nego što je planirano zbog objektivnih razloga, sredstva realizovana iz nacionalnog budžeta (Agrobudžet) iznose 521.113 €. Takođe, utrošeno je 15.000 € kroz AdriaMed projekat, kao međunarodna pomoć u realizaciji aktivnosti pripreme Planova upravljanja.

Za značajan broj aktivnosti započeta je realizacija kroz IPA projekat, a u narednom periodu, kako aktivnosti budu napredovale, očekuje se jasnija slika u pogledu potrošnje sredstava i učešća međunarodne pomoći.

II INFORMACIJA O NAPRETKU U POSTIZANJU OPERATIVNIH CILJEVA

Uvod

Izvještaj o realizaciji akcionog plana za sprovođenje Strategije razvoja sektora ribarstva 2024-2029 sa Akcionim planom za prenošenje, implementaciju i sprovođenje za 2024. godinu sadrži pregled realizovanih aktivnosti definisanih Akcionim planom.

Izrada ove Strategije bila je vođena trima ključnim razmatranjima: potrebom usklađivanja crnogorskog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU i relevantnim regionalnim politikama, jačanjem administrativnih kapaciteta i inspeksijske kontrole radi pune primjene tih politika, kao i postavljanjem jasnih strateških smjernica za dalji razvoj sektora ribarstva u Crnoj Gori. Poseban značaj pridat je participativnom pristupu u planiranju, pa je u tu svrhu formirana Radna grupa, dok su zainteresovane strane iz sektora ribarstva i akvakulture aktivno uključene u proces. Radnu grupu činili su predstavnici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Instituta za biologiju mora, Uprave pomorske sigurnosti i upravljanja lukama, Ministarstva unutrašnjih poslova, Saveza za sportski ribolov na moru Crne Gore, Nacionalnog udruženja proizvođača ribe Crne Gore i Udruženja profesionalnih ribara Ulcinj.

Ova Strategija priprema sektor ribarstva za novu fazu u procesu pristupanja EU, obezbjeđuje veću usklađenost u kontekstu regionalnih politika, naročito GFCM-a, uzima u obzir evropski Zeleni dogovor i njegove posljedice, predviđa uspostavljanje svih potrebnih sprovedbenih mehanizama i izgradnju ukupnih kapaciteta kao podršku sektoru ribarstva. Naglasak je stavljen na kvalitet i cilj je da se obezbijedi održivost i jačanje konkurentnosti ribarstva u vrlo dinamičnom međunarodnom okruženju u kojem Crna Gora ima aktivnu ulogu.

Ono što je od ključnog značaja da se istakne jeste da je sama Strategija usvojena u 2024 godini, a da je veliki broj aktivnosti čija je realizacija planirana za 2024. godinu dio projektnih aktivnosti IPA projekta „Unapređenje administrativnih i inspeksijskih kapaciteta Direktorata za ribarstvo za razvoj i sprovođenje politike (NEAR/TGD/2023/EA-RP/0131)“, čije je započinjanje bilo u kašnjenju i zvanično je počeo sa implementacijom 04. septembra 2024. godine. Sve ovo imalo je velikog uticaja na dinamiku realizacije Akcionog plana. Takođe, u toku 2024. godine Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je inteziviralo svoje pregovore sa Komisijom EU, te su se i određene okolnosti mijenjale u skladu sa novoprihvaćenim pravilima, a sve u cilju što bržeg i efikasnijeg privremenog zatvaranja Poglavlja 13 – Ribarstvo.

Akcionim planom nisu definisane početne, prelazne i ciljne vrijednosti indikatora učinka, tako da je praćenje napretka u njihovom ostvarivanju djelimično otežano. U nastavku ćemo dati prikaz realizacije za svaki operativni cilj pojedinačno.

VIZIJA: ODRŽIVI I KONKURENTNI SEKTOR RIBARSTVA U ZDRAVOM OKRUŽENJU, U POTPUNOSTI FUNKCIONALAN U KONTEKSTU EU I MEĐUNARODNOM KONTEKSTU

U cilju ostvarivanja vizije, Strategija predviđa tri strateška cilja, koji su obrađeni na nivou operativnih ciljeva i odgovarajućih mjera:

STRATEGIJA

STRATEŠKI CILJ I
Pravni okvir i mehanizmi usklađeni sa EU i međunarodnim obavezama

STRATEŠKI CILJ II
Djelotvorna kontrola i efikasna administracija kao ključni sistemi podrške za zdravo i održivo ribarstvo

STRATEŠKI CILJ III
Ekološki, ekonomski i socijalno održivo ribarstvo i akvakultura

Operativni cilj I.1: Sva osnovna načela ZRP i RFMO integrirani su u nacionalni pravni okvir
Operativni cilj II.2

Operativni cilj II.2: Efikasna, odgovorna i ažurna administracija

Operativni cilj II.1: Djelotvorna kontrola kao garancija usaglašenosti

Operativni cilj II.2: Efikasna, odgovorna i ažurna administracija

Operativni cilj III.1: Povećanje konkurentnosti sektora primarne proizvodnje

Operativni cilj III.2: Povećanje investicionog kapaciteta sektora

Operativni cilj III.3: Odgovarajuća mreža infrastrukture za iskrcaj koja pruža potpunu logističku podršku operativnoj ribarskoj floti i na odgovarajući način odgovara obavezama iskrcaja

Operativni cilj III.4: Povećana dodata vrijednost proizvoda ribarstva i akvakulture

NAPREDAK U OSTVARIVANJU OPERATIVNIH CILJEVA

U okviru Strateškog cilja 1 postavljena su dva operativna cilja, te u nastavku se nalaze detalji vezano za njihovu realizaciju

OPERATIVNI CILJ I.1: SVI OSNOVNI PRINCIPI ZRP I RFMO UGRAĐENI SU U NACIONALNI PRAVNI OKVIR

Akcionim planom za 2024. godinu planirane su mnogobrojne aktivnosti u cilju usaglašavanja nacionalnog zakonodavnog okvira sa pravnom tekovinom EU. Završno mjerilo za zatvaranje poglavlja 13 – Ribarstvo podrazumijeva harmonizaciju i prenošenje mehanizama Zajedničke ribarske politike, kako bi se Crna Gora na što efikasniji način pripremila za obaveze koje će preuzeti danom pristupanja. Operativni cilj I.1 upravo ima za cilj sprovođenje aktivnosti koje će umnogome doprinijeti potpunoj realizaciji preuzetih obaveza.

Ključno je istaći da je Strategija usvojena 2024. godine, dok je veliki broj aktivnosti predviđenih za realizaciju upravo u toj godini bio direktno vezan za projektne aktivnosti IPA projekta „Unapređenje administrativnih i inspeksijskih kapaciteta Direktorata za ribarstvo za razvoj i sprovođenje politike (NEAR/TGD/2023/EA-RP/0131)“. S obzirom na to da je početak projekta kasnio i da je implementacija zvanično otpočela tek 04. septembra 2024. godine, dinamika realizacije Akcionog plana je bila značajno usporena.

Pored toga, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je tokom 2024. godine intenziviralo pregovore sa Evropskom komisijom, a nove okolnosti i pravila usvojena u tom procesu uticala su na izmjene prioriteta i pristupa. Sve navedeno ima za cilj da se obezbijedi što brže i efikasnije privremeno zatvaranje Poglavlja 13, ali je istovremeno uslovalo i odlaganja u sprovođenju pojedinih aktivnosti.

Aktivnost M I.1.1. Usvajanje novog Zakona o morskome ribarstvu i akvakulturi i marikulturi je od posebnog značaja, jer je planirano donošenje Zakona koji predstavlja temeljni segment nacionalnog zakonodavstva o ribarstvu, koji obezbjeđuje osnov za primjenu ključnih elemenata ZRP EU i GFCM politika, uključujući princip ekosistemskog pristupa, održivosti ribljih resursa, ravnoteže kapaciteta flote, inspeksijskog nadzora i kontrole te regulaciju malog obalnog ribolova i održive akvakulture. Zakon treba da integriše ekološke aspekte regionalnih i EU politika, obezbijedi implementaciju obaveze iskrcanja, pravilno prepozna segment industrijskog i malog ribarstva, te definiše mjere za primjenu međunarodnih obaveza u upravljanju flotom, prikupljanju podataka i sljedljivosti proizvoda ribarstva i akvakulture. Za ovu aktivnost bila je planirana TAIEX podrška, međutim, zbog urgentnosti i kompleksnosti samog akta, odlučeno je da realizacija bude projektna aktivnost IPA projekta, što je uticalo na pomjeranje usvajanja za narednu godinu.

U toku pregovora sa EK, donijeta je odluka da je potrebno predmetni Zakon podijeliti na dva, zbog kompleksnosti Zajedničke ribarske politike i to na Zakon o morskome ribarstvu i Zakon o akvakulturi, i sve aktivnosti oko usvajanja oba zakona su prenijete za 2025. godinu.

Nakon svih potrebnih procedura aktivnost M I.1.2. Analiza nedostataka i usvajanje Zakona o uređenju tržišta u ribarstvu i akvakulturi je završena, te je novi Zakon o organizovanju tržišta u ribarstvu i akvakulturi usvojen 30. avgusta 2024. godine, čime se stvorio osnov za regulisanje funkcionisanja tržišta ribarstva i akvakulture, uključujući priznavanje organizacija proizvođača, tržišne standarde, informacije za potrošače, konkurenciju i izvoz proizvoda u zemlje EU.

Dalja harmonizacija sa relevantnim EU regulativama i priprema podzakonskih akata za njihovu primjenu u praksi planirana je za 2025. godinu.

Planirana aktivnost M I.1.3. Izmjena i usvajanje Zakona o strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi, kojom bi trebalo obezbijediti implementaciju evropskih fondova (EMFAF) i nacionalnih programa strukturne podrške u ribarstvu i akvakulturi, uz usklađivanje sa EU pravilima o državnoj pomoći nije usvojen u 2024. godini. Razlog odlaganja ove aktivnosti je pronalaženja finansijskog okvira i nabavka eksperta, te je odlučeno da se u okviru projekta „Znanjem za reformske aktivnosti na Zapadnom Balkanu“, koji finansira Vlada Kraljevine Norveške, a sprovodi Kancelarija UN-a za projektne usluge (UNOPS), ova aktivnost realizuje u 2025. godini.

Zakon treba da definiše operative programe, sisteme upravljanja i kontrole, te procedure praćenja i revizije finansiranja, s ciljem podsticanja održivog ribarstva, razvoja akvakulture i obezbjeđenja sigurnosti hrane.

Započeta je aktivnost M I.1.5. Ispitivanje strateškog interesa za pridruživanje dodatnim RFMO kojim se planira analiza potencijalnog pridruživanja Crne Gore dodatnim RFMO, sa posebnim fokusom na ICCAT

(ključna međunarodna organizacija koja upravlja ribolovom tuna i sličnih vrsta u Atlantskom i Sredozemnom moru, kroz sistem kvota i mjera očuvanja) i EUROFISH (platforma za saradnju, promociju i razvoj ribarstva i akvakulture, posebno važna za zemlje koje žele da povećaju izvoz i osnaže domaću proizvodnju u skladu sa evropskim standardima) s ciljem procjene troškova i koristi, kao i donošenja odluke na nivou Vlade o eventualnom pristupanju i članarini, kroz pripremu materijala za ratifikaciju ICCAT-a i Sporazuma o osnivanju EUROFISH-a, čime se Crna Gora pozicionira za aktivno učešće u regionalnoj i međunarodnoj saradnji u ribarstvu i akvakulturi.

Ukupno, 25% aktivnosti je uspešno realizovano, dok je za 75% aktivnosti započeta realizacija, što pokazuje pozitivan napredak u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa EU i međunarodnim standardima, uprkos izazovima koji prate ovaj kompleksan proces.

OPERATIVNI CILJ I.2: USPOSTAVLJENI SU KLJUČNI MEHANIZMI ZA EFIKASNO UPRAVLJANJE, KOJE JE UTVRDILA EU I MEĐUNARODNI STANDARDI

Operativni cilj I.2 obuhvata aktivnosti usmjerene na uspostavljanje ključnih mehanizama za djelotvorno upravljanje ribarstvom i akvakulturom u skladu sa EU i međunarodnim standardima. To podrazumijeva definisanje i kontrolu kapaciteta ribarske flote, usvajanje nacionalnih planova upravljanja za pojedine ribolove (koča, obalne mreže, okružujuće mreže, jegulja), izradu višegodišnjeg strateškog plana za razvoj akvakulture, kao i usklađivanje sa Strateškim smjernicama EU i GFCM do 2030. godine. Posebno važan segment predstavlja sistematsko prikupljanje bioloških, ekoloških, tehničkih i socio-ekonomskih podataka, njihova obrada i dostavljanje nadležnim institucijama, što je osnov za informisano donošenje odluka i dugoročno održivo upravljanje sektorom. Za 2024. godinu planirano je da se finalizuju dvije aktivnosti, a da se započne sa realizacijom dvije aktivnosti koje će biti finalizovane 2026. godine odnosno 2028. godine.

Akcionim planom predviđeno je započinjanje aktivnosti M I.2.3. Završetak obuhvatanja ribarske flote VMS-om i ERS-om (2024–2026) koja predviđa uvođenje i kompletno pokrivanje flote sistemima za praćenje plovila (VMS) i elektronskim izvještavanjem (ERS), uključujući manja plovila putem mobilnih aplikacija, s ciljem poboljšanja kontrole i dostupnosti podataka o ulovu. Početkom IPA projekta, započete su i aktivnosti na pripremi tenderske dokumentacije za nabavku VMS i ERS uređaja, a dalja realizacija se očekuje u narednom periodu.

Aktivnost M I.2.5. Usvajanje ključnih planova upravljanja ribarstvom (PS, OTB, SV, ELE) koja obuhvata izradu i usvajanje nacionalnih planova upravljanja za različite ribolove, uključujući pridnene koče, plivarice, obalne potegače i ribolov jegulje, sa fokusom na održivost resursa, kontrolu kapaciteta, odbačeni ulov i socio-ekonomske aspekte ribarskih aktivnosti uspješno je realizovana u 2024. godini. Pripremljen je sveobuhvatan dokument „Plan upravljanja pridnenom mrežom kočom, mrežom plivaricom, sardelarom i obalnom mrežom potegačom srdelarom u Crnoj Gori“.

Sa realizacijom aktivnosti M I.2.7. Unapređenje ribarskog informacionog sistema (RIS) (2024–2028) kojom je planirano unapređenje RIS kako bi sistem u potpunosti zadovoljio zahtjeve EU i međunarodnih standarda za prikupljanje podataka, upravljanje flotom i razmjenu informacija, uključujući elektronske dnevnik i standarde UN/CEFACT, započelo se u toku 2024. godine kroz IPA projekat, i to je aktivnost koja će trajati u toku trajanja Strategije, zbog kompleksnosti realizacije.

Aktivnost M I.2.8. Ažuriranje Nacionalnog programa prikupljanja podataka koja predviđa izradu trogodišnjeg nacionalnog programa prikupljanja podataka, u skladu sa EU regulativama, obuhvatajući biološke, tehničke i socio-ekonomske informacije, za efikasno upravljanje ribarstvom i akvakulturom, nije realizovana u 2024. godini, već je odložena za sledeću godinu.

Realizacija aktivnosti u okviru Operativnog cilja 1.2 u 2024. godini pokazuje da su ključni planovi upravljanja ribarstvom uspješno usvojeni, dok su složenije tehničke i informacione aktivnosti, poput implementacije VMS/ERS sistema i unapređenja RIS-a, započete i planirane za naredni period. Ovaj raspored aktivnosti odražava strateški pristup sektoru ribarstva, gdje se odmah ostvaruju osnovni upravljački instrumenti, dok se dugoročno implementiraju tehnička i informaciona rješenja u skladu sa EU i međunarodnim standardima.

U okviru Strateškog cilja 2 postavljena su dva operativna cilja, te u nastavku se nalaze detalji vezano za njihovu realizaciju

OPERATIVNI CILJ II.1: DJELOTVORNA KONTROLA KAO GARANCIJA USAGLAŠENOSTI

Operativni cilj II.1 odnosi se na jačanje sistema kontrole u ribarstvu kao garancije potpune usaglašenosti sa EU pravilima i međunarodnim standardima. Trenutno Odjeljenje za inspekcijski nadzor u okviru MPŠV sprovodi nadzor, ali raspolaže ograničenim kadrovskim i tehničkim kapacitetima. Stoga je neophodno raditi na reorganizaciji i daljem razvoju ovog sistema, kroz povećanje broja inspektora, obuke, bolju opremljenost i uspostavljanje jasnih procedura rada. Poseban značaj ima digitalizacija procesa, razvoj IT podrške i baza podataka, kao i fokus na suzbijanje nezakonitog, neprijavljenog i neregulisanog ribolova. Na ovaj način osigurava se djelotvorna kontrola i efikasno sprovođenje propisa, što je osnov za održivo upravljanje resursima.

Akcionim planom za 2024. godinu predviđeno je da se u potpunosti realizuju tri aktivnosti, a da se započne sa realizacijom 4 aktivnosti, koje će se finalizovati u različitom vremenu tokom trajanja Strategije, a sve zbog kompleksnosti realizacije.

Aktivnost M II. 1.1 Analiza radnog opterećenja za inspekciju kojom je planirano sprovođenje detaljne analize radnog opterećenja (ARO) u Odjeljenju za inspekcijski nadzor i kontrolu, s ciljem utvrđivanja optimalnog broja zaposlenih i njihove efikasne raspodjele, i preopterećenosti ili nedovoljne zaposlenosti, te utvrđivanje potrebe za dodatnim osobljem, opremom i resursima, nije realizovana. Razlog je što je ova aktivnost planirana kroz IPA projekat, a zbog prioriteta rada na usaglašavanju zakonodavnog okvira sa EU legislativom, i pripreme zakona, ona je odložena za 2025. godinu.

Aktivnost M II.1.2. Optimizacija organizacione šeme kojom se predviđa reorganizacija Odjeljenja za inspekcijski nadzor i Direktorata za ribarstvo unutar MPŠV radi konsolidacije administracije i povećanja efikasnosti, naslanja se na prethodnu aktivnost, te nije realizovana, već odložena za 2025. godinu.

Aktivnost M II.1.3. Izgradnja administrativnih kapaciteta (Inspektori) 2024–2028 koja obuhvata zapošljavanje dodatnog broja inspektora i inspektorki za ribarstvo, internu reorganizaciju i jačanje operativnih kapaciteta administracije, nije realizovana. Ovo je kontinuirana aktivnost, koja zavisi od kadrovske politike i pitanja zapošljavanja, i saglasnosti Ministarstva finansija, a u 2024. godini nije došlo do novih zapošljavanja, te je realizacija aktivnosti pomjerena za 2025. godinu

Aktivnost M II.1.4: Analiza potreba za obukom (APO) za osoblje koje obavlja inspekcijski nadzor i kontrolu koja predviđa izradu dokumenta za osoblje koje obavlja inspekcijski nadzor i kontrolu, s ciljem da se identifikuju potrebne kompetencije i planiraju obuke tokom najmanje dvije godine. APO treba da obuhvati metode i platforme za obuku (EU, regionalne i bilateralne inicijative) kako bi se unaprijedile sposobnosti inspektora i inspektorki, posebno u kontekstu složenog pravnog okvira i nedovoljnog broja zaposlenih, nije realizovana, jer je kao projektna aktivnost IPA projekta odložena za 2025. godinu zbog potrebe da se sav radni fokus preusmjeri na izradu propisa u susret privremenom zatvaranju Poglavlja 13.

Takođe, aktivnost M II.1.7. Izrada postupaka i planova rada inspeksijskog nadzora 2024–2025 kojom je planirano uspostavljanje standardizovanih inspeksijskih procedura i godišnjih planova rada, uključujući kontrolne liste, izvještaje i analize rizika odložena je za 2025. godinu zajedno sa svim otalim aktivnostima.

Započeta je realizacija aktivnosti M II.1.8. IT podrška monitoringu, kontroli i nadzoru 2024–2026 kojom je predviđena implementacija IT sistema za inspeksijski nadzor i kontrolu, koji će omogućiti elektronsko evidentiranje podataka o ulovu, iskrcaju, kretanju plovila, ribolovnim alatima i prvoj prodaji i aktivnosti M II.1.9. Nabavka opreme (hardver i softver) za ovlašćeno osoblje za inspeksijski nadzor i kontrolu planirana za nabavka savremene opreme i softverskih rješenja za inspektore/ke, kako bi se optimizovao rad inspeksijskog nadzora i kontrole na moru i na kopnu, kroz IPA projekat.

Ovakav stepen realizacije ukazuje na jasan izazov u sprovođenju planiranih mjera, pri čemu ključne prepreke leže u odloženom početku projekta i promjenama okolnosti u pregovaračkom procesu. Ipak, činjenica da je dio aktivnosti započet potvrđuje da proces napreduje i da postoje kapaciteti za intenziviranje rada u narednom periodu.

Zaključno, trenutni status pokazuje da su ostvareni određeni pomaci, ali da je ukupna realizacija na relativno niskom nivou. U narednom periodu bi trebalo fokus staviti na završetak započetih aktivnosti, aktiviranje odloženih i definisanje jasnih indikatora učinka, kako bi se obezbijedila bolja mjerljivost i veća efikasnost u sprovođenju Strategije. Time će Crna Gora potvrditi svoju posvećenost reformama i ostvariti napredak ka zatvaranju Poglavlja 13 – Ribarstvo.

OPERATIVNI CILJ II.2: EFIKASNA, ODGOVORNA I AŽURNA ADMINISTRACIJA

Operativni cilj II.2 usmjeren je na jačanje kapaciteta Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u definisanju i sprovođenju politike ribarstva. Obuhvata efikasno upravljanje ribljim resursima i ribolovnom flotom, razvoj i implementaciju propisa, praćenje normativnih aktivnosti i primjenu mjera zasnovanih na Zajedničkoj ribarskoj politici EU. Poseban fokus stavljen je na održivo i ekonomski isplativo ribarstvo, razvojne mjere u sektoru, međunarodnu i regionalnu saradnju, kao i jačanje znanja i kapaciteta zaposlenih, pri čemu žene čine većinu u Direktoratu. Značaj ovog cilja leži u osiguravanju dugoročne stabilnosti i strateškog razvoja ribarstva u Crnoj Gori, kroz efikasnu, profesionalnu i inkluzivnu administraciju.

Akcionim planom za 2024. godinu planirano je da se realizuju 2 aktivnosti, a da se za jednu aktivnost započne sa procesom realizacije.

Aktivnost M II.2.1 Izrada analize radnog opterećenja za administraciju obuhvata pripremu opsežnog dokumenta u cilju dobijanja jasnog uvida u potrebe za izgradnjom kapaciteta, a za potrebe izrade planirano je sprovođenje posebne analize radnog opterećenja (ARO). Ova analiza obuhvata procjenu institucionalnih i administrativnih kapaciteta potrebnih za sprovođenje pravne tekovine EU u oblasti ribarstva. Rezultati ARO poslužiće kao smjernica za optimizaciju organizacione strukture i konsolidaciju ljudskih resursa u administraciji ribarstva. Realizacija ove aktivnosti je odložena za 2025. godinu, dok su pripreme za nabavku eksperta obavljene u 2024. godini.

Aktivnost M II.2.2 Izgradnja administrativnih kapaciteta, koja je ključna za uspostavljanje efikasne i kompetentne administracije u sektoru ribarstva, planirana je za realizaciju tokom trajanja Strategije, s početkom predviđenim za 2024. godinu. S obzirom na kompleksnost procesa zapošljavanja novog kadra, te činjenicu da su zapošljavanja zavisna od kadrovske politike i saglasnosti Ministarstva finansija, u 2024. godini nije došlo do novih zapošljavanja, te je realizacija aktivnosti pomjerena za 2025. godinu.

Aktivnost M II.2.3 Analiza potreba za obukom za administraciju Direktorata za ribarstvo predviđa izradu analize potreba za obukom (APO) kojom će se identifikovati nedostaci u znanju i kompetencijama zaposlenih. APO će uključiti i plan obuke za period od najmanje dvije godine, a obuke će biti realizovane kroz različite dostupne platforme i oblike međunarodne saradnje (EK, TAIEX, GFCM, ADRIAMED, EUROFISH, bilateralna saradnja). Kao i prethodne, i ova aktivnost je odložena za 2025. godinu, u cilju realizacije aktivnosti koje su od prioriteta za realizaciju obaveza u skladu sa EU pravilima. U toku 2024. godine realizovana je nabavka eksperata koji će sprovesti sve planirane obuke u narednoj godini u okviru IPA projekta, dok će obuke imati sveobuhvatan pristup i redovno ažuriranje plana najmanje jednom godišnje, uz praćenje najnovijih izmjena u pravnom okviru ribarstva.

U 2024. godini, ukupna realizacija aktivnosti u okviru Operativnog cilja II.2 bila je odložena zbog prioritetnog angažovanja svih ekspertskih kapaciteta na pripremi pravnih akata neophodnih za zatvaranje Poglavlja 13. Planirane aktivnosti odložene su za 2025. godinu, dok su u toku 2024. godine realizovane pripreme, uključujući nabavku eksperata, kako bi se obezbijedila njihova efikasna implementacija naredne godine.

Ukupno gledano, započeta je realizacija 2 aktivnosti (66,7%), dok 1 aktivnost (33,3%) nije realizovana, što pokazuje pozitivan napredak u procesu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa EU i međunarodnim standardima, uprkos izazovima koji prate ovaj kompleksan proces.

Ipak ovaj raspored aktivnosti odražava složenost procesa i međusobnu zavisnost planiranih mjera, kao i strateški pristup prioritizacije resursa, kako bi se obezbijedila kompetentna i kontinuirano stručno osposobljena administracija sektora ribarstva u skladu sa EU standardima.

U okviru Strateškog cilja 3 postavljena su četiri operativna cilja, te u nastavku se nalaze detalji vezano za njihovu realizaciju

OPERATIVNI CILJ III.1: POVEĆANJE KONKURENTNOSTI SEKTORA PRIMARNE PROIZVODNJE

Operativni cilj III.1 usmjeren je na povećanje konkurentnosti sektora primarne proizvodnje ribarstva i akvakulture kroz modernizaciju flote, zamjenu motora, unapređenje i osnivanje novih uzgajališta, te uvođenje novih vrsta i organske proizvodnje. Cilj je poboljšanje uslova rada i bezbjednosti na plovilima, povećanje kvaliteta i količine proizvoda, kao i podsticanje održivog razvoja sektora kroz zelene tehnologije i recirkulacione sisteme akvakulture. Poseban naglasak stavljen je na razvoj ribolovnog turizma, diversifikaciju proizvodnje i jačanje tržišne pozicije domaće proizvodnje, uz poštovanje standarda zaštite životne sredine i dobrobiti životinja. Realizacija ovog cilja doprinosi povećanju konkurentnosti, otpornosti i inovativnosti sektora u skladu sa strateškim planovima i trendovima EU.

Ovaj Operativni cilj predviđa višegodišnju realizaciju aktivnosti, uz sistematsko praćenje i evaluaciju njihovog doprinosa razvoju sektora.

Aktivnost M III.1.1 Modernizacija flote ima za cilj pružanje finansijske pomoći usmjerene na poboljšanje uslova rada i bezbjednosti na plovilima, kao i unapređenje kvaliteta proizvoda. Realizacija je finansirana iz nacionalnog budžeta kroz mjere Agrobudžeta u 2024. godini, a u 2024. godini kroz mjere podrške za modernizaciju profesionalne ribolovne flote podržano je 111 korisnik i iskorištena je podrška za 32% veća u odnosu na 2023. godinu.

Aktivnos M III.1.2 Zamjena motora predviđa podršku investicijama u zamjenu zastarjelih i neefikasnih motora na plovilima, čime se direktno doprinosi zelenoj tranziciji, smanjenju zavisnosti od fosilnih goriva i povećanju energetske efikasnosti flote. Kriza energenata tokom 2022. i 2023. godine dodatno je ukazala na osjetljivost sektora, pa je ova intervencija ključna za postizanje konkurentnog i otpornog ribarstva. U 2024. godini je započeta aktivnost zamjene motora i nastaviće se do dana ulaska Crne Gore

u EU, a sve u cilju smanjenja negativnih uticaja na životnu sredinu, zaštite ribara na radu i efikasnijeg i selektivnijeg ribolova. Nabavljeno je 18 novih motora, i 5 pomoćnih motora, za ribare koji su poboljšali svoj rad i efikasnost svojih ribolovnih plovih objekata.

Što se tiče aktivnosti M III.1.3 Podrška uspostavljanju mrijestilišta i novih uzgajališta akvakulture kojom je planirana je podrška uspostavljanju novih mrijestilišta i uzgajališta, sa ciljem povećanja kapaciteta i smanjenja uvozne zavisnosti, u 2024. godini nije realizovana, jer nije bilo zainteresovanih uzgajivača.

M III.1.4 Podrška modernizaciji postojećih uzgajališta akvakulture

Pored novih kapaciteta, podrška je usmjerena i ka modernizaciji postojećih uzgajališta, kroz uvođenje savremenih tehnologija i zelenih rješenja. Poseban fokus je na razvoju recirkulacionih sistema akvakulture (RAS), koji omogućavaju recikliranje i ponovno korišćenje vode, čime se obezbjeđuje održiva i efikasna proizvodnja uz minimalnu upotrebu zemljišta i vode. U izvještajnom periodu podržano je 7 korisnika u oblasti slatkovodne akvakulture, a u oblasti marikulture podržan je 1 korisnik.

Iako je postignut određeni napredak, posebno u dijelu modernizacije flote i nabavke novih motora za ribolovne plovne objekte, realizacija planiranih aktivnosti nije išla planiranom dinamikom, posebno u segmentima uspostavljanja novih mrijestilišta i uzgajališta.

Niži stepen realizacije ukazuje na potrebu za prilagođavanjem pristupa i kreiranju politika koje će bolje odgovoriti na potrebe sektora, motivisati privatne investicije i poboljšati zainteresovanost za ove mjere. U narednom periodu potrebno je usmjeriti napore na promociju značaja akvakulture.

OPERATIVNI CILJ III.3 ODGOVARAJUĆA MREŽA INFRASTRUKTURE ZA ISKRCAJ KOJA PRUŽA POTPUNU LOGISTIČKU PODRŠKU OPERATIVNOJ RIBARSKOJ FLOTI I NA ODGOVARAJUĆI NAČIN ODGOVARA OBAVEZAMA ISKRCAJA

Aktivnost M. III.3.2 Investicije u mjesta iskrcaja predviđa uspostavljanje mjesta iskrcaja ulova u skladu sa tehničkim uslovima, čime se obezbjeđuje bezbjedan pristup plovilima i vozilima, kao i tehnička opremljenost za elektronsko evidentiranje ribolovnih aktivnosti i ulova. U skladu sa Pravilnikom o tehničkim uslovima iskrcaja iz 2018. godine, planirano je ulaganje u opremanje postojećih mjesta iskrcaja kako bi se obezbijedio siguran i kontrolisan iskrcaj ulova. To podrazumijeva infrastrukturno prilagođavanje za pristup plovilima i vozilima, kao i instalaciju opreme za elektronsko evidentiranje ribolovnih aktivnosti i vaganje ulova. Predviđena je i jasna oznaka mjesta iskrcaja, a kao osnova koristiće se lista od 46 lokacija definisanih Pravilnikom.

U dijelu privođenja namjeni i stavljanja u punu funkciju mjesta prvog iskrcaja, utvrđenih Pravilnikom o mjestu prvog iskrcaja ribe i drugih morskih organizama, u toku 2024. godine uloženi su značajni naponi u izgradnji neophodne elektronske opreme za funkcionisanje mjesta prvog iskrcaja. Dakle, izgrađeno je ukupno 10 elektronskih uređaja, izvršeni su pripremni radovi na mjestima prvog iskrcaja, te se očekuje da mjesta prvog iskrcaja budu privedena namjeni i opremljena elektronskom opremom najkasnije do kraja 2026. godine.

OPERATIVNI CILJ III.4 POVEĆANA DODATNA VRIJEDNOST PROIZVODA RIBARSTVA

Operativni cilj III. 4 usmjeren je na povećanje dodate vrijednosti proizvoda ribarstva i akvakulture kroz jačanje prerade, diverzifikaciju ponude i povezivanje sa turizmom. S obzirom na ograničen domaći obim proizvodnje i potrošnje, ključni potencijal leži u plasiranju proizvoda visokog kvaliteta i vrijednosti, posebno tokom turističke sezone. Razvoj prerađivačke industrije, brendiranje i sertifikacija proizvoda, kao i povezivanje sa hotelskim lancima i seoskim turizmom, treba da obezbijede nova tržišta i produženu potrošnju tokom cijele godine. Posebno je važno modernizovati industriju prerade,

podsticati organizovanje proizvođača i istražiti mogućnosti novih tržišnih kanala u regionu, uz promociju organskih proizvoda i geografskih oznaka porijekla.

Aktivnost M III.4.1 Investicije u postojeće prerađivačke kapacitete predviđa jačanje prerade i dodate vrijednosti proizvoda ribarstva i akvakulture kroz modernizaciju postojećih kapaciteta i usklađivanje sa EU standardima. U fokusu su uvođenje novih tehnologija, unapređenje kvaliteta proizvoda, smanjenje troškova i jačanje konkurentnosti domaćih proizvođača. Poseban značaj ima povezivanje prerade sa turizmom i tržišnim mjerama, poput brendiranja lokalne ribe i školjki, kako bi se domaći proizvodi učinili prepoznatljivim i privlačnim na domaćem i međunarodnim tržištima. U 2024. godini nije započeto sa realizacijom ove aktivnosti, jer nije bilo potencijalnih zainteresovanih privrednika.

Aktivnost M III.4.2: Investicije u nove prerađivačke kapacitete predviđa povećanje proizvodnje u akvakulturi (500 tona pastrmke u slatkovodnoj i 300 tona školjki i bijele ribe u marikulturi), modernizaciju ribarske flote i uvođenje novih plovila radi većih ulova. Povezivanjem primarne proizvodnje sa turizmom i preradom, cilj je stvaranje proizvoda visoke dodate vrijednosti i obogaćivanje turističke ponude. Investicije u nove kapacitete za preradu doprinijeće konkurentnosti, smanjenju zavisnosti od uvoza, te ekonomskom i društvenom razvoju ruralnih područja i jačanju malih i srednjih preduzeća. Iako je ovo aktivnost koja podrazumijeva kontinuirani proces realizacije, u 2024. godini nije započeto sa djelovanjem, jer kao i u prethodnoj aktivnosti nije bio zainteresovanih.

Zaključno, aktivnosti predviđene Operativnim ciljem III. 4 imaju značajan potencijal za unapređenje sektora ribarstva i akvakulture, kroz modernizaciju prerade, diversifikaciju ponude i povezivanje sa turizmom. Iako realizacija nije započeta zbog nedostatka zainteresovanih privrednika, buduće investicije i razvoj novih kapaciteta doprinijeće jačanju konkurentnosti, smanjenju zavisnosti od uvoza i podršci ekonomskom razvoju ruralnih područja, stvarajući nove tržišne prilike i produženu potrošnju tokom cijele godine.

III TABELA ZA IZVJEŠTAVANJE

U nastavku se nalazi tabela za izvještavanje za aktivnosti koje su predviđene Akcionim planom za 2024. godinu.

STRATEŠKI CILJ I PRAVNI OKVIR I MEHANIZMI USKLAĐENI S EU I MEĐUNARODNIM OBAVEZAMA										
OPERATIVNI CILJ I.1		Svi osnovni principi zrp i rfmo ugrađeni su u nacionalni pravni okvir								
INDIKATOR		Polazna vrijednost		Ostvarena vrijednost za kraju 2024. godine		Trend	Prelazna vrijednost 2026. godine		Ciljana vrijednost do 2029. godine	
Izveštaj Evropske komisije		Prvi izvještaj – početni nivo usklađenosti		Izveštaj o napretku: ostizanje određenog nivoa usklađenosti sa ključnim EU regulativama u oblasti tržišta, upravljanja resursima i flotom, prikupljanja podataka i inspekcijskog nadzora.			Pozitivan izvještaj o zatvaranju Poglavlja 13 - Ribarstvo		Potpuna usklađenost sa EU regulativama i implementacija ključnih elemenata ZRP EU, uključujući zakonodavstvo i administrativne kapacitete.	
Datum zatvaranja Poglavlja 13		Početna faza pregovora							Zatvaranje Poglavlja 13 kroz usvajanje i implementaciju svih relevantnih zakona i pravnih okvira.	
Izveštaj o usklađenosti s GFCM		Početni izvještaj								
Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije indikatora	Novi rok i obrazloženje	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Preporuke (nerealizovane i djelimično)

I.1.1	Usvajanje novog Zakona o morskom ribarstvu i marikulturi	Datum i broj sl. Lista CG sa objavljenim zakonom	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	II Q 2025	III Q 2025	Donošenje novog Zakona o morskom ribarstvu i marikulturi planirano je da se realizuje kroz TAIEX podršku, međutim ova aktivnost je prenijeta na IPA 3 projekat kako bi bila što prije realizovana uz odlaganje za 2025 godinu, s tim što su eksperti obezbijađeni u 2024 godinu kada	Donošenje ovog Zakona, Programom rada Vlade za 2024. planirano je za I Q 2024 godine Usled pregovora sa EK i kompleksnosti Zajedničke ribaeske politike, donijeta je odluka da se umjetso jednog naprave dva zakona i to Zakon o morskom ribarstvu i Zakon o akvakulturi. Ova aktivnost je trebala biti finansirana kroz TAIEX, međutim, uvrštena je u aktivnosti IP„Unapređenje administrativnih i inspekcijjskih kapaciteta Direktorata za ribarstvo za razvoj i sprovođenje politike (NEAR/TGD/2023/EA-RP/0131A). RG je formirana u decembru 2024. godine i započeto je sa aktivnostima rada na pripremi Nacrta koji će biti usvojen u 2025. godini.	10,000 €	/	IPA projekat	U 2025. godini prioritetno završiti izradu i usvajanje Zakona o morskom ribarstvu i Zakona o akvakulturi, uz kontinuiranu koordinaciju sa EK radi usklađivanja sa Zajedničkom ribarskom politikom.
I.1.2	Usvajanje Zakona o uređenju tržišta u ribarstvu i akvakulturi	Broj „Službenog lista“ i datum objavljivanja akta	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	III Q 2024	IV Q 2024	Na sjednici Sedmg vanrednog zasjedanja Skupštine Crne Gore 30. avgusta 2024. godine usvojen je Zakon o organiovanju tržišta u ribarstvu i akvakulturi	Aktivnost realizovana	5.000	/	Nisu utrošena sredstva za pripremu Zakona	

						Sl. List CG 84/2024					
I.1.3	Usvajanje Zakona o strukturnim mjerama i dodjeli državne pomoći u ribarstvu i akvakulturi	Broj Službenog lista i datum objavljivanja akta	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	I Q 2026	Danom pristupanja EU	Usled pronalaženja finansijskog okvira i eksperta, aktivnost je odložena za 2025 godinu, a izvor finansiranja će biti projekat „Znanjem za reformske aktivnosti na Zapadnom Balkanu“, koji finansira Vlada Kraljevine Norveške, a sprovodi Kancelarija UN-a za projektne usluge (UNOPS),	Početkom 2025. godine započeće se sa realizacijom ove aktivnosti koja je odložena usled pronalaženja finansijskog okvira za nabavku eksperta.	5.000		UNOPS	U 2025. godini obezbijediti realizaciju aktivnosti kroz projekat „Znanjem za reformske aktivnosti na Zapadnom Balkanu“, uz pravovremeno angažovanje eksperta i definisanje finansijskog okvira.
I.1.5	Istraživanje strateškog interesa pristupanja dodatnim RFMO	Vladina odluka/mišljenje i ratifikacija sporazuma	MPŠV: Direktorat za ribarstvo			Započeta regionalna i međuinstitucionalna saradnja i pribavljanje mišljenja vezano za ratifikaciju sporazuma ICCAT i EuroFish	U 2025. godini biće ratifikovani sporazumi za ICCAT i EuroFish nakon što se pribave sva mišljenja relevantnih institucija i nakon što se utvrde na Vladi i usvoje u skupštini	/	/	/	U 2025. godini finalizovati proces pribavljanja mišljenja, obezbijediti usvajanje na Vladi i sprovesti ratifikaciju sporazuma ICCAT i EuroFish u Skupštini.
OPERATIVNI CILJ I.2		Uspostavljeni su ključni mehanizmi za efikasno upravljanje, koje je utvrdila eu i međunarodni standardi									
INDIKATOR	Polazna vrijednost	Ostvarena vrijednost za kraju 2024. godine	Trend	Prelazna vrijednost 2026. godine	Ciljana vrijednost do 2029. godine						
Ispunjene obaveze izvještavanja		.									
Postoje kanali komunikacije											
Usvojeni su i funkcionišu preduslovi za upravljanje											

Aktivnosti		Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije indikatora	Novi rok i obrazloženje	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Komentari
I.2.3	Završetak obuhvatanja ribarske flote VMS-om i ERS-om	Broj plovila u ključnim segmentima flote potpuno obuhvaćenih VMS i ERS	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2026	Kroz IPA projekat su započete aktivnosti na pripremi tenderske dokumentacije za nabavku VMS i ERS uređaja	Kako je ovo aktivnost koja zbog svoje zahtjevnosti i kompleksnosti nabavke, ugrađivanja, povezivanja sa sistemom, testiranja i na kraju finalnog korišćenja, mora biti realizovana višegodišnje, potrebno je u nastavku pratiti dinamiku realizacije sa krajnjim rokom 2026. godina	80.000 €	/	IPA projekat	Redovno praćenje napretka i kvartalno izvještavanje o realizaciji. Jačanje koordinacije između izvođača i institucija radi tehničke podrške. Priprema testiranja i obuke korisnika za efikasno korišćenje sistema.
I.2.5	Usvajanje ključnih planova upravljanja ribarstvom (PS,OTB,SV,ELE)	Usvajena 4 plana upravljanja; relevantni STECF izvještaji	MPŠV: Direktorat za ribarstvo Institut za biologiju mora Kotor	2024	2024	Pripremljen je sveobuhvatan dokument koji u sebi sadrži planove upravljanja mrežom plivaricom, srdelarom i obalnom mrežom potegačom srdelarom	Aktivnost pripreme planova upravljanja je realizovana na način da je pripremljen jedan sveobuhvatni dokumenta, međutim nakon usvajanja novog Zakona o morskom ribarstvu u sklopu IPA prooekta, biće pripremljeni pojedinačni izvještaji u skladu sa pravilima Zajedničke ribarske politike i u skladu sa članovima novog zakona.	30.000	15.000	Adriamed projekat	

I.2.7	Unapređenje ribarskog informacionog sistema (RIS)	RIS ispunjava sve zahtjeve koji proizilaze iz politika EU i međunarodnih politika ribarstva	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2028	Započete su aktivnosti na unapređenju Ribarskog informacionog sistema kroz IPA projekat koji je angažovao eksperta koji će tokom trajanja projekta raditi na usavršavanju sistema i prilagođavanju potrebama sektora ribarstva.	Unapređenje Ribarskog informacionog sistema podrazumijeva kontinuiran rad na razvijanju i programiranju modaliteta za funkcionisanje u skladu sa Zajedničkom ribarskom politikom. Sistem treba da bude funkcionalan danom pristupanja Crne Gore EU. U kontinuitetu će se raditi na njegovom usavršavanju i što boljoj funkcionalnosti.	800.000		IPA projekat Nacionalni budžet	Nastaviti kontinuirano unapređenje Ribarskog informacionog sistema kroz IPA projekat, uz stalno usklađivanje sa zahtjevima Zajedničke ribarske politike i obezbjeđenje potpune funkcionalnosti do pristupanja EU.
-------	---	---	-------------------------------	------	------	---	--	---------	--	-----------------------------------	---

I.2.8	Ažuriranje nacionalnog programa prikupljanja podataka	Nacionalni program prikupljanja podataka usvojen i dostavljen EK	MPŠV:Direktorat za ribarstvo	2024	2024	Nije ažuriran nacionalni program prikupljanja podataka	Aktivnost je odložena za 2025. godinu, s bozirom da su bili intezivni pregovori sa EK i da su se pravila izvještavanja mijenjala u hodu, te da je prioritet aktivnosti bio donošenje zakona i rad na njima, te će se ova aktivnost realizovati u narednom periodu.	10.000		IPA	U 2025. godini ažurirati nacionalni program prikupljanja podataka u skladu s novim pravilima EK, nakon usvajanja zakonskog okvira i stabilizacije procesa izvještavanja.
STRATEŠKI CILJ II DJELOTVORNA KONTROLA I EFIKASNA ADMINISTRACIJA KAO KLJUČNI SISTEMI PODRŠKE ZA ODRŽIVO RIBARSTVO											
OPERATIVNI CILJ II.1		Djelotvorna kontrola i efikasna administracija kao ključni sistemi podrške za održivo ribarstvo									
INDIKATOR		Polazna vrijednost	Ostvarena vrijednost za kraju 2024. godine		Trend	Prelazna vrijednost 2026. godine	Ciljana vrijednost do 2029. godine				
Dovoljan, dobro opremljen i obučen inspeksijski nadzor i kontrola			.								
Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije indikatora	Novi rok i obrazloženje	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Komentari	
II.1.1	Analiza radnog opterećenja za inspekciju	Izveštaj o ARO	MPŠV:Direktorat za ribarstvo	2024	2024	Nije realizovana aktivnost izrade analize radnog opterećenja za inspekciju	Kako su se u toku 2024. godine izmijenili prioriteti i političke odluke Vlade Crne Gore bile usmjerene direktno na zatvaranje pregovaračkih poglavlja, to su aktivnosti koje nisu relevantne za završna mjreila prenijete za narednu, 2025. godinu, kada će biti realizovane	5.000		IPA	U 2025. godini sprovesti analizu radnog opterećenja inspekcije, u skladu s novim prioritetima i potrebama sistema, radi unapređenja efikasnosti rada i planiranja resursa.

II.1.2	Optimizacija organizacione šeme	Prilagođena organizaciona šema	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2024	Nije realizovana aktivnost optimizacije organizacione šeme	Aktivnost nije realizovana jer u 2024. godini nije bilo izmjena Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji MPŠV	/	/	/	U 2025. godini razmotriti mogućnosti za optimizaciju organizacione šeme, u skladu s eventualnim izmjenama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji MPŠV i potrebama efikasnijeg funkcionisanja resora.
II.1.3	Izgradnja administrativnih kapaciteta	Povećan broj izvještaja o obavljanom inspeksijskom nadzoru; Povećan broj inspektora i inspektorki za ribarstvo	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2028	Nije bilo povećanja broja ribarskih inspektora/inspektorki za ribarstvo	Ova aktivnost, za koju je planirano da se kontinuirano sprovodi u cilju jačanja administrativnih kapaciteta, zavisi od kadrovske politike zapošljavanja, saglasnosti Ministarstva finansija, a kako u 2024. godini nije bilo novih zapošljavanja, to se ova aktivnost prenosi za naredni period.	20.000	/	Nacionalni budžet	U narednom periodu nastaviti aktivnosti na jačanju administrativnih kapaciteta kroz planirano povećanje broja ribarskih inspektora, u skladu sa kadrovskom politikom i odobrenjem Ministarstva finansija.
II.1.4	Analiza potreba za obukom (APO) za osoblje koje obavlja inspeksijski nadzor i kontrolu	Nacrtno APO izrađeno	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2024	Nije izrađena analiza potreba za obukom za osoblje koje obavlja inspeksijski nadzor i kontrolu	Aktivnost izrade APO proizilazi iz aktivnosti analize radnog opterećenja za inspekciju, koja je odložena za 2025. godinu zbog dinamike izrade pravnih akata, shodno zahtjevima EK.	5.000	/	IPA projekat	U 2025. godini izraditi analizu potreba za obukom osoblja inspekcije, nakon sprovedene analize radnog opterećenja, kako bi se unaprijedile kompetencije i efikasnost nadzora i kontrole.
II.1.7	Izrada postupaka i planova rada inspeksijskog nadzora	Usvojene procedure inspeksijskog nadzora; Godišnji plan rada usvojen; Izrađeni i usaglašeni potrebni propisi o upravljanju i inspeksijskom nadzoru u ribolovnim aktivnostima	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2024	Nisu izrađeni postupci i planovi rada inspeksijskog nadzora	Aktivnost je odložena u setu prethodnih aktivnosti za 2025. godinu	30.000	/	IPA projekat	U 2025. godini izraditi postupke i planove rada inspeksijskog nadzora, kako bi se osigurala sistematičnost i efikasnost inspeksijskih aktivnosti.
II.1.8	IT podrška monitoringu, kontroli i nadzoru (MCS)	IT podrška radi lakšeg monitoringa, kontrole i nadzora je obezbijedena, uspostavljen je elektronski sistem za evidentiranje,	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2026	Započeto je sa realizacijom ove aktivnosti kroz IPA projekat, kroz angažovanje IT eksperta, koji će kontinuirano raditi	Aktivnost će nastaviti da se realizuje u narednom periodu u skladu sa planom realizacije kroz IPA projekat	100.000	/	IPA projekat	Preporučuje se nastavak realizacije aktivnosti u skladu sa planom IPA projekta, uz kontinuirano angažovanje IT eksperta kako bi se obezbjedilo dalji razvoj i unapređenje sistema, kao i održivost postignutih rezultata.

		kontrolne liste, izvještaje, analize rizika, sistem kaznenih bodova za teške prekršaje				na usavršavanju sistema.					
II.1.9	Nabavka opreme (hardver i softver) za ovlašteno osoblje za inspeksijski nadzor i kontrolu	Nabavljena oprema; Povećana efikasnost inspeksijskog nadzora na moru i na kopnu; Povećan broj izvještaja o inspeksijskom nadzoru	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2026	Nije realizovana nabavka opreme za ovlašteno osoblje za inspeksijski nadzor i kontrolu	Aktivnost je u skladu sa planom realizacije IPA projekta odložena na 2025. godinu, kada će se raspisati tender za nabavku opreme (hardver i softver)	500.000	/	IPA projekat	Neophodno je sprovesti planiranu nabavku opreme u 2025. godini, u skladu sa planom IPA projekta, kako bi ovlašteno osoblje imalo adekvatne uslove za efikasan inspeksijski nadzor i kontrolu.
OPERATIVNI CILJ II.2		Efikasna, odgovorna i ažurna administracija									
INDIKATOR		Polazna vrijednost	Ostvarena vrijednost za kraju 2024. godine		Trend	Prelazna vrijednost 2026. godine	Ciljana vrijednost do 2029. godine				
Administracija obavlja svoje obaveze poštujući standarde kvaliteta i postupava pravovremeno											
Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije indikatora	Novi rok i obrazloženje	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Komentari	
II.2.1	Izrada analize radnog opterećenja za administraciju	Izveštaj o ARO	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2024	Pripreme za nabavku eksperta obavljene u 2024. godini, dok je realizacija ove aktivnosti odložena za 2025. godinu	Aktivnost će biti realizovana u potpunosti u 2025. godini	5.000	/	IPA projekat	Obaveza je da se realizacija ove aktivnosti završi u potpunosti u 2025. godini, u skladu sa planiranim rokovima.
II.2.2	Izgradnja administrativnih kapaciteta	Povećan broj zaposlenih	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2028	Nije realizovana aktivnost izgradnje administrativnih kapaciteta	S obzirom na kompleksnost zapošljavanja novog kadra i zavisnost od kadrovske politike Ministarstva finansija, realizacija aktivnosti je pomjerena za 2025. godinu.	30.000	/	Nacionalni budžet	Zbog kompleksnosti procesa zapošljavanja novog kadra, preporučuje se da se fokusira na pravovremeno usklađivanje sa kadrovskom politikom Ministarstva finansija kako bi realizacija aktivnosti izgradnje administrativnih kapaciteta bila završena u 2025. godini.

II.2.3	Analiza potreba za obukom za administraciju Direktorata za ribarstvo	Izvještaj o APO	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2024	Započeto je sa realizacijom aktivnosti analize potreba za obukom za administraciju Direktorata za ribarstvo kroz IPA projekat, nabavkom eksperta koji će ovu aktivnost realizovati	U toku 2025. godine završiće se Analiza potreba za obukom za administraciju Direktorata za ribarstvo	5.000	/	IPA projekat	U toku 2025. godine završiće se Analiza potreba za obukom za administraciju Direktorata za ribarstvo
STRATEŠKI CILJ III EKOLOŠKI, EKONOMSKI I SOCIJALNO ODRŽIVO RIBARSTVO I AKVAKULTURA											
OPERATIVNI CILJ III.1			Povećanje konkurentnosti sektora primarne proizvodnje								
INDIKATOR		Polazna vrijednost	Ostvarena vrijednost za kraju 2024. godine		Trend	Prelazna vrijednost 2026. godine	Ciljana vrijednost do 2029. godine				
Nije postavljen Indikator učinka			.								
Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije indikatora	Novi rok i obrazloženje	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Komentari	
III.1.1	Modernizacija flote	Broj plovila koji koriste podršku za investicije	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2029	Aktivnost je realizovna uspješno u 2024. godini u skladu sa planom	Nastaviće se sa realizacijom aktivnosti u skladu sa planom modernizacije profesionalne ribolovne flote	2.500.000	462.230	Nacionalni budžet	
III.1.2	Zamjena motora	Obnovljena ukupna snaga motora Broj plovila koji koriste podršku za investicije	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2029	Aktivnost je realizovana u 2024. godini	Nastaviće se sa kontinuiranom zamjenom motora za plovila kojima je to prioritet u cilju bezbjednosti plovidbe i efikasnosti ulova	600.000			
III.1.3	Podrška uspostavljanju mrijestilišta i novih	Broj formiranih mrijestilišta i novih	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2029	Nije realizovana aktivnost uspostavljanja	Aktivnost će se realizovati u toku trajanja Strategije u	2.000.000	/	Nacionalni budžet	Preporučuje se da se u narednom periodu sprovede detaljna analiza tržišnih uslova i interesovanja sektora za ulaganja, kako bi se osigurao pravovremeni početak realizacije aktivnosti uspostavljanja mrijestilišta i

	uzgajališta akvakulture	uzgajališta akvakulture				mrijestilišta i novih uzgajališta akvakulture	zavisnosti od zainteresovanosti sektora za ulaganjem.			Međunar. pomoć	novih uzgajališta akvakulture, u skladu sa planiranim rokovima u okviru Strategije. Takođe, važno je razmotriti potencijalne izazove u realizaciji i razviti mehanizme za stimulisanje investicija u ovaj sektor.
III.1.4	Podrška modernizaciji postojećih uzgajališta akvakulture	Broj postojećih, modernizovanih uzgajališta akvakulture	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2029	Aktivnost je realizovana u 2024. godini	Nastaviće se sa kontinuiranom realizacijom ove aktivnosti u narednom periodu	820.000	58.883	Nacionalni budžet	
OPERATIVNI CILJ III.3		Odgovarajuća mreža infrastrukture za iskrcaj koja pruža potpunu logističku podršku operativnoj ribarskoj floti i na odgovarajući način odgovara obavezama iskrcaja									
INDIKATOR		Polazna vrijednost	Ostvarena vrijednost za kraju 2024. godine	Trend	Prelazna vrijednost 2026. godine	Ciljana vrijednost do 2029. godine					
Unaprijeđena infrastruktura iskrcaja koja odgovara potrebama aktivne ribarske flote			.								
Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije indikatora	Novi rok i obrazloženje	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Komentari	
III.3.2	Investicije u mjesta iskrcaja	Broj opremljenih mjesta iskrcaja	MPŠV: Direktorat za ribarstvo Ministarstvo regionalnog razvoja Ministarstvo saobraćaja	2024	2029	Započeto je sa aktivnostima na opremanju mjesta prvog iskrcaja	Radiće se kontinuirano na realizaciji ove aktivnosti, s obzirom na kompleksnot koja se ogleda u stvaranju uređaja koji ne posotji na tržištu i potrebe za kvalitetom	960.000	/	Međ. pomoć	Kontinuirana realizacija aktivnosti opremanja mjesta prvog iskrcaja biće ključna, s obzirom na kompleksnost izrade specijalizovanih uređaja koji trenutno nisu dostupni na tržištu, kao i potrebu za visokim standardima kvaliteta. Preporučuje se intenziviranje koordinacije sa relevantnim partnerima i stručnjacima kako bi se osigurao pravovremen i kvalitetan završetak aktivnosti.
OPERATIVNI CILJ III.4		Povećana dodata vrijednost proizvoda ribarstva									
INDIKATOR		Polazna vrijednost	Ostvarena vrijednost za kraju 2024. godine	Trend	Prelazna vrijednost 2026. godine	Ciljana vrijednost do 2029. godine					

Povećanje prerađivačke proizvodnje											
Povećanje broja novih proizvoda na tržištu											
Aktivnosti	Indikator rezultata	Nadležne institucije	Datum početka	Planirani datum završetka	Status realizacije indikatora	Novi rok i obrazloženje	Sredstva planirana	Sredstva realizovana	Izvor finansiranja	Komentari	
III.4.1	Investicije u postojeće prerađivačke kapacitete	Broj modernizovanih objekata	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2029	Nije realizovana aktivnost	Realizacija ove aktivnosti biće pomjerena za 2025. godinu, kada se očekuje da će se pojaviti potencijalni zainteresovani privrednici za modernizaciju prerađivačkih kapaciteta i usklađivanje sa EU standardima.	600.000	/	Međ. pomoć	Preporučuje se da se u 2025. godini fokusira na aktivnu promociju i angažovanje potencijalnih privrednika, kako bi se obezbijedila ulaganja u modernizaciju prerađivačkih kapaciteta i usklađivanje sa EU standardima.
III.4.2	Investicije u nove prerađivačke kapacitete	Broj novoosnovanih objekata	MPŠV: Direktorat za ribarstvo	2024	2029	Nije realizovana aktivnost	Realizacija ove aktivnosti biće pomjerena za 2025. godinu, kada se očekuje da će se pojaviti potencijalni zainteresovani privrednici za modernizaciju prerađivačkih kapaciteta i usklađivanje sa EU standardima.	900.000	/	Međ. pomoć	Preporučuje se da se u 2025. godini fokusira na aktivnu promociju i angažovanje potencijalnih privrednika, kako bi se obezbijedila ulaganja u modernizaciju prerađivačkih kapaciteta i usklađivanje sa EU standardima.

IV PREPORUKE ZA NAREDNE FAZE SPROVOĐENJA STRATEŠKOG DOKUMENTA

I. Konsolidacija pravnog i institucionalnog okvira (Strateški cilj 1)

Ključni fokus: nastavak harmonizacije zakonodavstva i jačanje institucionalnih kapaciteta u skladu sa EU i međunarodnim obavezama.

Prioritetne preporuke:

1. Dovršiti usvajanje Zakona o morskom ribarstvu i Zakon o akvakulturi i paralelno pripremiti podzakonske akte koji će omogućiti potpunu implementaciju novog pravnog okvira.
2. Obezbijediti adekvatnu koordinaciju sa Evropskom komisijom kako bi se izbjegla kašnjenja u prilagođavanju propisa Zajedničkoj ribarskoj politici.
3. Nastaviti implementaciju VMS/ERS sistema i unapređenje Ribarskog informacionog sistema (RIS), uz dodatnu tehničku podršku i obuku zaposlenih.
4. Razviti nacionalni program prikupljanja podataka, uključujući procedure za izvještavanje i obradu informacija.
5. Intenzivirati međunarodnu saradnju kroz aktivno uključivanje Crne Gore u relevantne RFMO organizacije i regionalne inicijative.

Očekivani efekat: uspostavljanje transparentnog, efikasnog i međunarodno usklađenog sistema upravljanja sektorom, što će omogućiti stabilno poslovno okruženje i veći pristup tržištima EU.

II. Jačanje sistema kontrole i administrativnih kapaciteta (Strateški cilj 2)

Ključni fokus: modernizacija i profesionalizacija administrativnog i inspeksijskog sistema u funkciji održivog ribarstva.

Prioritetne preporuke:

1. Ubrzati digitalizaciju kontrole i nadzora, uključujući elektronsko evidentiranje i automatski prenos podataka.
2. Osigurati stalne obuke i zapošljavanje stručnjaka za kontrolu, nadzor i upravljanje sistemima, s akcentom na informacione tehnologije i EU regulative.
3. Modernizovati inspeksijsku opremu i flotu kroz višegodišnje planiranje i povlačenje sredstava iz IPA fondova.
4. Uspostaviti mehanizam redovne evaluacije administrativnih procedura, radi identifikovanja zastoja i predlaganja rješenja.
5. Povećati institucionalnu koordinaciju između DR, Uprave za bezbjednost hrane i drugih nadležnih organa u sprovođenju kontrolnih aktivnosti.

Očekivani efekat: djelotvorna administracija i kontrola kao stub održivog upravljanja sektorom, smanjenje rizika od nelegalnih aktivnosti i povećana transparentnost.

III. Podsticanje ekonomski, ekološki i socijalno održivog razvoja sektora (Strateški cilj 3)

Ključni fokus: dalji razvoj akvakulture, modernizacija flote i unapređenje dodate vrijednosti proizvoda ribarstva.

Prioritetne preporuke:

1. Podsticati investicije u prerađivačke kapacitete kroz kombinovanje nacionalnih i EU fondova i pojednostavljenje procedura.
2. Nastaviti modernizaciju ribarske flote i zamjenu motora u skladu sa ciljevima energetske efikasnosti.
3. Razviti mrežu novih mrijestilišta i uzgajališta uz uvođenje zelenih tehnologija i recirkulacionih sistema.
4. Jačati partnerstvo sa privatnim sektorom, uključujući promociju investicionih mogućnosti i transparentne konkurse.
5. Razviti infrastrukturu za iskrcaj i praćenje ulova, sa ciljem potpune sljedivosti i kvaliteta proizvoda.

Očekivani efekat: povećana konkurentnost domaće proizvodnje, smanjenje uvozne zavisnosti i jačanje socio-ekonomske otpornosti obalnih zajednica.

IV. Srednjoročna revizija i sistem praćenja sprovođenja Strategije

Uloga Direktorata za ribarstvo (DR):

DR, kao organizaciona jedinica MPŠV, biće centralni nosilac sistema praćenja i evaluacije (M&E).

Za efikasnu implementaciju preporučuje se:

1. Uspostaviti jasnu metodologiju za prikupljanje i obradu podataka iz svih dostupnih izvora – informacionog sistema, prijavljenih programa podrške i administrativnih evidencija MPŠV.
2. Organizovati najmanje dva puta godišnje konsultativne sastanke sa svim relevantnim akterima – državnim institucijama, privrednim sektorom, naučnim i nevladinim organizacijama – radi zajedničkog praćenja napretka i predlaganja korektivnih mjera.
3. Obezbijediti obuku zaposlenih, posebno onih zaduženih za monitoring i evaluaciju, kako bi se unaprijedila stručnost u izradi analiza i pripremi evaluacionih materijala.
4. Pripremiti srednjoročni izvještaj po isteku dvije godine od početka implementacije, te završni izvještaj po završetku Strategije, u skladu sa Uredbom o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja strateških dokumenata.
5. Strukturirati izvještaje prema zahtjevima metodologije i smjernicama Vlade, uključujući prikaz stepena realizacije operativnih i strateških ciljeva, kao i identifikovane preporuke za unapređenje sprovođenja mjera.

Očekivani efekat: institucionalizovan sistem evaluacije i učenja, zasnovan na podacima i partnerskom pristupu, koji osigurava da se svi strateški i operativni ciljevi realizuju u skladu sa planom i standardima EU.